

OsloMet – storbyuniversitetet

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier

Institutt for yrkesfaglærerutdanning

Praksisguide for praktisk- pedagogisk utdanning for yrkesfag trinn 8-13 (PPU-Y)

T.o.m. kull 2019

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	4
2	Hvorfor har vi pedagogisk praksis i PPU-utdanningen?	4
2.1	Praksislærers rolle i pedagogisk praksis i videregående opplæring	5
2.2	OsloMet-lærers rolle i pedagogisk praksis i videregående opplæring	6
3	Organisering av pedagogisk praksis.....	6
3.1	Heltid: Organisering av pedagogisk praksis	7
3.2	Deltid: Organisering av praksisopplæringen	7
3.3	Pedagogisk praksis i utlandet	7
4	Gjennomføring av pedagogisk praksis i videregående opplæring	8
4.1	Praksisperiode 1 (20 dager)	8
4.2	Praksisperiode 3 (30 dager)	8
4.3	Dokumentasjon i pedagogisk praksis i videregående opplæring.....	9
4.3.1	Plan for pedagogisk praksis.....	9
4.3.2	Veiledningsdokumenter og undervisningsplaner	9
4.3.3	Arbeidskrav i PPU-y-studiet	10
4.3.4	Vurdering i pedagogisk praksis i videregående opplæring	10
5	Gjennomføring av pedagogisk praksis på ungdomstrinnet	10
5.1	Praksisperiode 2 (10 dager)	10
5.2	Læringsaktiviteter i ungdomstrinnet.....	11
5.3	Vurdering i ungdomstrinnpraksis	11
6	Observasjon og veiledning som del av all pedagogisk praksis	12
6.1	Observasjon	12
6.2	Veiledning	12
6.2.1	Veiledningsgrunnlag ved undervisning.....	13
6.2.2	Førveiledning ved undervisning.....	13
6.2.3	Etterveiledning ved undervisning.....	13
6.2.4	Studenten som ressurs i veiledningen	13
7	Vurderingsrutiner i pedagogisk praksis.....	14
7.1	Vurdering i praksisperiode 1 og 3: videregående opplæring.....	14
7.2	Vurderingskriterier for pedagogisk praksis 1 og 3 i videregående opplæring	15
7.2.1	Vurderingskriterier pedagogisk praksis, 1. periode: videregående opplæring... ..	15
7.2.2	Vurderingskriterier pedagogisk praksis, 3. periode: videregående opplæring... ..	16
7.3	Vurdering i praksisperiode 2: ungdomsskole	16
7.4	Vurderingskriterier for pedagogisk praksis på ungdomstrinnet	17
7.4.1	Vurderingskriterier for pedagogisk praksis, 2. periode: ungdomstrinnet.....	17

7.5	Rutiner ved fare for ikke bestått praksis	18
8	Retningslinjer for gjennomføring av pedagogisk praksis	18
9	Øvrig informasjon	19
9.1	Nettsider for praksisinformasjon	19
9.2	Kontaktinformasjon	19
10	Vedlegg	20
10.1	Vedlegg 1 Plan for praksisperiode 1	20
10.2	Vedlegg 2 Plan for praksisperiode 3	22
10.3	Vedlegg 3 Veiledningsdokument	24
10.4	Vedlegg 4 Undervisningsplan	26

1 Innledning

Veiledet pedagogisk praksis er en viktig del av studiet Praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag (PPU-y) og for kvalifisering som yrkesfaglærer trinn 8–13, ved Institutt for yrkesfaglærerutdanning, OsloMet – storbyuniversitetet (OsloMet). I følge Universitets- og høyskolerådet (UHR 2018) betraktes praksisopplæringen som en likeverdig læringsarena på linje med utdanningsinstitusjonene.

Praksisguiden for pedagogisk praksis er utarbeidet på bakgrunn av forskrift om rammeplan for yrkesfaglærerutdanning for trinn 8–13, (KD 2013), nasjonale retningslinjer for PPU-y (UHR 2018) og programplan for praktisk pedagogisk utdanning, godkjent av OsloMet våren 2014 (oppdatert sist 2018).

Pedagogisk praksis skal være veiledet, vurdert og variert og ha et omfang på 60 dager. 50 dager av praksisopplæringen skal legges til videregående opplæring og 10 dager legges til ungdomstrinnet. All pedagogisk praksis skal være under veiledning av en praksislærer, det skal være helhet og progresjon i opplæringsforløpet og den skal vurderes.

Denne guiden gir informasjon om hvordan de involverte aktørene skal bidra til å kvalitetssikre denne delen av studiet. Guiden er styrende for studenter, praksisstedet/-lærere, PPU-y-lærere og praksisadministrasjonen på OsloMet når det gjelder planlegging, gjennomføring og vurdering av pedagogisk praksis.

Pedagogisk praksis skal være et integrerende element i PPU-y og det skal være sammenheng mellom studentenes læring på universitetets samlinger og læring på praksisarenaene. Praksisguiden er et verktøy for å kunne lykkes med dette forpliktende samarbeidet.

Ifølge de nasjonale retningslinjene (UHR 2018), skal PPU-y være et profesjonsstudium som kobler sammen studentens yrkesfaglige bakgrunn med pedagogikk, yrkesdidaktikk og det som skjer i pedagogisk praksis. For å kunne lykkes med en tilpasset og differensiert opplæring i pedagogisk praksis, er det viktig at studentenes spesifikke yrkesbakgrunn knyttes til de utfordringer de vil møte som kommende lærere i skolen.

2 Hvorfor har vi pedagogisk praksis i PPU-utdanningen?

Hensikten med praksisopplæring er å forberede studentene for arbeid som yrkesfaglærere for 8.–13. trinn. Praksisopplæringen skal utvikle studentenes pedagogiske, yrkesdidaktiske, yrkesfaglige og yrkesetiske kompetanse samt deres endrings-, utviklings- og relasjonskompetanse, slik at de kan mestre det mangfold av oppgaver de vil møte som yrkesfaglærere nå og i fremtiden.

Praksisopplæringen både i ungdomstrinnet og i videregående opplæring skal primært gi studentene erfaring med å planlegge, organisere, gjennomføre og vurdere opplæring. Derfor er det viktig at innholdet i studentenes pedagogisk praksis har fokus på yrkesrettet opplæring og didaktisk relasjonstenkning. Samtidig skal pedagogisk praksis bidra i utvikling av

studentenes helhetlig profesjonskompetanse. Det er derfor viktig at studentene får erfaringer med andre oppgaver som hører med til læreryrket.

Pedagogisk praksis er viktig som utdanning og danningsarena, da kompetanseutvikling for å bli profesjonell lærer, skal skje både på et personlig plan og på kompetanseplan, blant annet for å utvikle sin egen lærerstil. Derfor er det viktig at det legges til rette for at studenter får prøvd ut og bearbeidet egne erfaringer på vei til å utvikle sin egen læreridentitet.

Det er viktig at pedagogisk praksis er variert, og at studentene får erfaring med å undervise på de ulike trinnene Vg1, Vg2, Vg3, enten opplæringen skjer i «vanlige» klasserom, på verksteder på skolen eller gjennom veiledning i bedrift i forbindelse med yrkesfaglig fordypning (YFF). Praksis kan, i tillegg til ordinær undervisning, omfatte alle aktiviteter som er i regi av skolen, som angår elevene og som involverer lærere.

I PPU-y-studiet vil det være enkelte studenter som allerede er i lærerjobb. Disse har mulighet til å ha praksis på eget arbeidssted. Det presiseres at ved gjennomføring av pedagogisk praksis på egen arbeidsplass, stilles det samme krav til veiledning, at praksisopplæringen skal omfatte undervisning på ulike arenaer, og at undervisningen skal foregå på ulike trinn.

2.1 Praksislærers rolle i pedagogisk praksis i videregående opplæring

Praksislærer for studentene i pedagogisk praksis i videregående opplæring har en viktig rolle som lærerutdanner for fremtidige yrkesfaglærere. Praksisstedet har et spesielt ansvar for å legge til rette for studentenes praksisopplæring, i samarbeid med studentene.

Det kreves derfor at praksislærer er utdannet og praktiserende yrkesfaglærer.

Videre er det ønskelig at praksislærer har relevant yrkesbakgrunn og minst tre års undervisningserfaring.

Praksislærere bør ha veilederkompetanse (UHR 2018). OsloMet har som mål at praksislærere har minst 15 studiepoeng innen pedagogisk veiledning eller tilsvarende.

Praksislærer skal veilede studentene både i forbindelse med studentenes planlegging og gjennomføring av undervisningen og når studentene skal vurdere, systematisere og reflektere over sine erfaringer og handlinger. Dette krever at veiledningen skjer i form av før- og etterveiledning av samtlige timer/økter studentene underviser eller observerer (se kap. 6 om veiledning).

Praksislærer skal være til stede når studentene gjennomfører ulike undervisningsaktiviteter enten elevene er i klasserom, verksted eller i bedrift (YFF).

Det er viktig at praksislærer ivaretar/legger til rette for utvikling av studentenes helhetlige profesjonskompetanse ved at studentene involveres i ulike oppgaver som hører med til læreryrket.

2.2 OsloMet-lærers rolle i pedagogisk praksis i videregående opplæring

OsloMet-lærer har en viktig rolle både før, i og etter en praksisperiode, blant annet ved å sikre at ulike perspektiver blir vektlagt i praksisperioden i tråd med studiets forskrift, nasjonale retningslinjer, programplaner og emneplaner.

Hver student vil få oppnevnt en OsloMet-lærer som skal følge opp studenten i praksisperioden. Oppfølgingen kan skje ved besøk på praksisstedet, via nettbaserte løsninger eller telefon.

Før slik oppfølging skal studenten sende veiledningsdokument og undervisningsplan til OsloMet-lærer (senest 2 dager før).

Ved praksisbesøk er OsloMet-lærer til stede i del av en undervisningsøkt, gjerne ved oppstart eller avslutning. I etterkant av undervisningen gjennomføres en etterveiledningssamtale. Praksislærer skal delta i disse aktivitetene.

Ved bruk av nettbaserte løsninger tar praksislærer 3 korte filmopptak av studentens ulike undervisningssekvenser, som så deles med OsloMet-lærer. Dette brukes som grunnlag for en etterveiledningssamtale mellom student, OsloMet-lærer og praksislærer.

3 Organisering av pedagogisk praksis

PPU-y tilbys både som heltidsstudium over 1 år og deltidsstudium over 2 år. Deltidsstudium organiseres både som samlingsbasert studium på campus og delvis nettstudium (kombinasjon av nettbasert og samlingsbasert). Uansett studiemodell, skal pedagogisk praksis gjennomføres i hele dager, og alle dager er obligatoriske.

3.1 Heltid: Organisering av pedagogisk praksis

Utdanningen organiseres over 1 år (to semestre) med 30 dagers praksis i hvert semester.

Periode og semester	Innhold	Tidsrom
Praksisperiode 1 semester 1, høst	20 dager i vgs. i eget programområde	4 sammenhengende uker fastsatt av OsloMet.
Praksisperiode 2 semester 1, høst	10 dager gruppepraksis på ungdomstrinn	2 sammenhengende uker fastsatt av OsloMet.
Praksisperiode 3 semester 2, vår	30 dager i vgs. i eget programområde	6 sammenhengende uker fastsatt av OsloMet.

3.2 Deltid: Organisering av praksisopplæringen

Dette gjelder for både samlingsbasert studium på campus og for nettstudium. Utdanningen organiseres over fire semestre over 2 år, med 30 dagers praksis i andre semester og 30 dager i tredje semester.

Periode og semester	Innhold	Tidsrom
Praksisperiode 1 semester 2, vår	20 dager i vgs. i eget programområde	Gjennomføres i periode fastsatt av OsloMet, som finnes i studieårets praksiskalender. Oppstart tidligst uke 3. Det etterstrebes minimum 3 dager pr. uke i sammenhengende uker.
Praksisperiode 2 semester 2, vår	10 dager på ungdomstrinn, gjennomføres fortrinnsvis i grupper	2 sammenhengende uker fastsatt av OsloMet. Ukenummer finnes i studieårets praksiskalender.
Praksisperiode 3 semester 3, høst	30 dager i eget programområde i vgs.	Gjennomføres i periode fastsatt av OsloMet, som finnes i studieårets praksiskalender. Det etterstrebes minimum 3 dager pr. uke i sammenhengende uker.

3.3 Pedagogisk praksis i utlandet

Ifølge studiets nasjonale retningslinjer skal det enkelte lærestedet legge til rette for internasjonalisering (UHR 2018). I emne 6100 kan det være mulig å gjennomføre 3. praksisperiode i utlandet. Dette gjøres i henhold til fakultetets søkeprosedyrer.

4 Gjennomføring av pedagogisk praksis i videregående opplæring

4.1 Praksisperiode 1 (20 dager)

I første periode skal praksisopplæringen legges opp på en slik måte at studentene får en gradvis tilnærming til lærerrollen og selvstendig undervisning.

- Studentene skal begynne med en observasjonsperiode på 5 dager. Her kan studenten observere praksislærers undervisning samt andre lærere, etter avtale med praksislæreren.
- Veiledning i observasjonsperioden skal være en refleksjon over det studentene har observert, i lys av kriteriene for den gitte praksisperioden (se kap.7) og læringsutbyttebeskrivelsene i studiets program- og emneplaner.
- Hvilken progresjon det skal være fra observasjon til hovedansvar for en undervisningsøkt, avtales mellom praksislærer og den enkelte student, ut fra en felles vurdering av studentens forutsetninger og ønsker.
- Studentenes individuelle (selvstendige) undervisning skal være på **16 timer** i løpet av den første praksisperioden. Det skal etterstrebes jevn fordeling av timene, delt inn i kortere eller lengre undervisningsøkter.
- Det skal gjennomføres før- og etterveiledning for hver undervisningsøkt studenten har ansvar for, og praksislærer skal observere studentenes undervisning.
- Har praksislærer flere enn en student i praksisperioden, skal hver student likevel gjennomføre 16 timer undervisning.

4.2 Praksisperiode 3 (30 dager)

I 3. praksisperiode skal studentenes evne til selvstendig og helhetlig planlegging, gjennomføring av undervisning og ytterligere bevisstgjøring vektlegges. Studentene skal i økende grad mestre de utfordringene som skolehverdagen gir.

- Studentene skal begynne denne perioden med en observasjonsperiode på 3 dager. Her kan studentene observere praksislærers undervisning samt andre lærere etter avtale med praksislærer. Veiledning i disse dagene knyttes til studentens refleksjoner over observerte situasjoner, og ses i lys av kriteriene for den gitte praksisperioden (se kap.7) og læringsutbyttebeskrivelsene i program- og emneplaner.
- Studentene skal i løpet av denne praksisperioden ha hatt undervisningsansvar for **40 timer**. Det skal etterstrebes jevn fordeling av timene.

- Det skal gjennomføres før- og etterveiledning for hver undervisningsøkt studenten har ansvar for, og praksislærer skal observere studentenes undervisning.
- Har praksislærer flere enn en student i praksisperioden, skal hver student likevel gjennomføre 40 timer undervisning.
- Studentene skal få kjennskap til organisasjonsutvikling i skolen, med vekt på utviklingsarbeid og fornyelse.
- Studentene skal også få erfaring med følgende temaer/oppgaver:
 - Vurdering for læring
 - Tiltak for elever med fortrinnsrett/særskilte behov, samarbeid med hjelpeapparatet
 - Tverrfaglig opplæring, integrering av grunnleggende ferdigheter, læreplananalyse
 - Skolen som organisasjon, teamarbeid og årsplanlegging
 - Samarbeid mellom skole og arbeidsliv, skole – hjem
 - Endrings- og utviklingsarbeid
 - HMS for elever og lærere
 - Kriseberedskapsplaner og antimobbingsarbeid
 - Oppstart av et skoleår, kartleggingsprøver m.m.

4.3 Dokumentasjon i pedagogisk praksis i videregående opplæring

4.3.1 Plan for pedagogisk praksis

Forventningsavklaring mellom studenter og praksislærer(e) er en viktig del av planleggingen ved oppstart av hver praksisperiode.

I løpet av observasjonsdagene skal student og praksislærer sammen utarbeide en plan for studentens arbeidsoppgaver og læringsaktiviteter, og de skal få beskjed om hva som skal være faglig innhold i undervisningen de skal ha ansvar for (dette føres inn i praksisplanen). Praksisplanen skal gi en oversikt over studentenes læringsprosess i praksisperioden, og skal knyttes til læreres kjerneoppgaver i profesjonsutøvelsen. Studenten har ansvar for at praksisplanen lastes opp i Canvas til avtalt tid for godkjenning (se vedlegg 1 og 2).

4.3.2 Veiledningsdokumenter og undervisningsplaner

Veiledningsdokument og undervisningsplan lages av studentene i forbindelse med planlegging av en undervisningsøkt studentene selv skal gjennomføre. I løpet av hver praksisperiode i videregående opplæring skal studentene utarbeide 3–6 veiledningsdokumenter, avhengig av den enkelte students behov og praksislærers faglige vurderinger.

Veiledningsdokument er en fylldig dokumentasjon av planleggingen studentene gjør i forkant av et undervisningsopplegg de skal gjennomføre i forbindelse med pedagogisk praksis. Undervisningsopplegget kan ha et omfang fra en til flere timer, eller det kan strekke seg over flere dager. Undervisningsoppleggene skal utarbeides i lys av den didaktiske relasjonsmodellen og ut fra didaktisk relasjonstenkning. Vedlegg 3 skal benyttes når veiledningsdokumenter utarbeides. Det er viktig at alle didaktiske valg begrunnes. Det er imidlertid ingenting i veien for å utarbeide veiledningsdokumenter for enkelttimer hvis det vil bidra til best læring for studenten.

Veiledningsdokumentet skal benyttes både i før- og etterveiledningen. Praksislærer må derfor få dette dokumentet av studenten i god tid, minimum to dager før førveiledningen.

Undervisningsplan skal utarbeides ut fra veiledningsdokumentet og førveiledningen, og skal være en kortfattet plan for hver undervisning studentene skal ha ansvar for. Dette er en operasjonalisering av veiledningsdokumentet for den praktiske gjennomføringen av undervisningen (helst kun på ca. 1 side). Vedlegg 4 skal benyttes når undervisningsplaner utarbeides.

4.3.3 Arbeidskrav i PPU-y-studiet

Utdanningen skal knyttes til erfaringer og hendelser i og fra pedagogisk praksis. I 3. praksisperiode skal studentene utføre et tverrfaglig utviklingsprosjekt på tilsvarende 10 studiepoeng, som skal integrere pedagogikk, yrkesdidaktikk og praksis (KD 2013). Utviklingsprosjektet skal knyttes til egen pedagogisk praksis. Det er derfor ønskelig at praksisveileder og studenter kan diskutere arbeidskrav som studentene har i studiet for å sikre optimale læreprosesser for studentene.

4.3.4 Vurdering i pedagogisk praksis i videregående opplæring

Ved vurdering av studentene må det tas hensyn til hvor de er i sitt utdanningsløp. Vurderingsrutiner og vurderingskriterier er omtalt i kap. 7. Vurderingsskjema finnes på nettsidene for praksisinformasjon.

5 Gjennomføring av pedagogisk praksis på ungdomstrinnet

5.1 Praksisperiode 2 (10 dager)

Pedagogisk praksis på ungdomstrinnet gjennomføres dels som observasjon og dels gjennom deltakelse i undervisningen sammen med praksislærer, gjerne i ulike klasser og fag, gjerne i fagene utdanningsvalg, arbeidslivsfag, valgfag, men også i andre fag der studentene har relevant kompetanse. Praksisperioden gjennomføres fortrinnsvis i grupper.

Studentene skal være til stede på praksisskolen tilsvarende normal arbeidstid for lærere, i 10 sammenhengende dager. Det må legges til rette for at eventuelt gyldig fravær kan tas igjen uten ugrunnet opphold.

Praksisperioden er veiledet, og dette innebærer at det skal gjennomføres jevnlig veiledningssamtaler mellom praksislærer og studentene, i snitt 1 t. per dag. Denne veiledningen bør gjennomføres i for- eller etterkant av en undervisningsøkt, og bør omhandle viktige momenter eller hendelser/utfordringer.

Hovedfokus i praksisopplæringen på ungdomstrinnet rettes inn mot følgende tre hovedområder: læring, undervisning og samarbeid.

Konkret kan dette dreie seg om:

- Ungdoms læring og utvikling, ungdomskultur
- Elevenes skolemiljø, mangfold og multikulturalitet.
- Klasseledelse og kontaktlærerrollen, helst på ulike trinn
- Tverrfaglig og flerfaglig samarbeid på trinn og mellom trinn
- Karriereveiledning og overgangen fra ungdomsskole til videregående opplæring
- Få innblikk i fag som videreføres som fellesfag i yrkesfaglige utdanningsprogram
- Få kjennskap til skolens profil og satsningsområder
- Kompetanseutviklingen på ungdomstrinnet

5.2 Læringsaktiviteter i ungdomstrinnet

Det er ønskelig at studentene deltar i følgende læringsaktiviteter i denne praksisperioden:

- Observasjon av og deltakelse i praksislærers undervisning på ulike trinn og læringsarenaer (minimum 30 timer)
- Gjennomfører 1–2 mindre undervisningsopplegg for elevene, der søkelys rettes mot aktuelle deler i yrkesopplæring og/eller om utdanningsveier innen yrkesfaglig utdanningsprogram
- Observasjon og deltakelse i vurderingssituasjoner
- Gjennomfører samtaler med ulike faginstanser ved skolen om deres rolle på ungdomstrinnet, for derigjennom å få mer innblikk i sentrale problemstillinger
- Får mulighet til å delta på samarbeidsmøter i lærerkollegiet
- Deltar i samarbeid med andre lærere i inspeksjon i friminutt
- Får avsatt tid til å skrive logg/rapport/refleksjon over egen læring

5.3 Vurdering i ungdomstrinnpraksis

Det er OsloMet-lærer som vurderer studentens praksisperiode, og dette er nærmere omtalt i kap. 7.

6 Observasjon og veiledning som del av all pedagogisk praksis

6.1 Observasjon

For at studentene skal kunne lære å planlegge og tilpasse undervisningen til ulike målgrupper og situasjoner, er det viktig at studentene får observere ulike lærere og undervisnings-situasjoner. Hva som skal observeres og hvordan observasjonen foregår, vil variere avhengig av om studentene er kjent med skolen eller ikke, og hvilken grad av undervisnings- og lærererfaring de har.

Det er viktig at dette tilpasses den enkelte student, slik at alle gjennom observasjon og dialog med praksislærer får mulighet til å skaffe seg et godt grunnlag for bedre å kunne planlegge og gjennomføre relevant og tilpasset undervisning. Student og praksisveileder skal sammen diskutere aktuelle observasjonstema, som for eksempel kommunikasjon, sosialt miljø, læringsmetoder, differensieringsmåter, tverrfaglig samarbeid, yrkesretting og relevans, og gjerne fokusere på og diskutere observasjonene i veiledningssammenheng.

6.2 Veiledning

Praksisveiledningen er en veiledning som er knyttet til studentens egen lærerpraksis. Den tar sikte på å utvikle studentenes praktisk-teoretiske kompetanse som lærer i yrkesfag, gjennom samtaler der refleksjon over praksis er det sentrale. Det er særlig viktig at praksislærer og student i starten av en praksisperiode avklarer hvilke forventninger de har til hverandre og til den læringsaktivitet som skal utføres i praksisperioden.

Studiets rammeplan anbefaler handlings- og refleksjonsmodellen som veiledningsstrategi (KD 2013). Denne tar utgangspunkt i studentenes praksisforståelse og fortløpende erfaringer i praksisperioden. Refleksjon over erfaringer skal bidra til innsikt og ny forståelse av praksis, undervisning, læring og utvikling i lærerrollen. Det er derfor viktig at studentene får satt ord på egne og andres erfaringer gjennom dialog med praksislærer og andre deltakere i praksisfellesskapet.

Det kan også være aktuelt å benytte andre strategier for veiledning som kan supplere handlings- og refleksjonsmodellen på en fruktbar måte. Studentene skal lære av det de ser og det de selv gjennomfører (erfaringslæring). De skal lære å ta selvstendige valg ut fra den enkelte situasjon.

I andre tilfeller er det selve praksisfellesskapet som fremtrer som læringsarena. Dette er en form for modellering der praksisfellesskapet utgjør «modellen», og der studenten gradvis finner sin plass.

Ulike tilnærminger til veiledning kan være gjensidig utfyllende. Gjennom observasjon, etterligning og refleksjon over erfaringer, og gjennom kommunikasjon med praksislærer, medstudenter og andre deltakere i praksisfellesskapet, kan studenten bli kjent med

praksisstedets egenart, sin egen faglige og personlige utvikling og gradvis bli trygg og kompetent i lærerrollen.

Dersom vurderingen av studenten er krevende og studenten får varsel om fare for ikke bestått eller liknende, er det behov for dokumentasjon av den veiledningen som har funnet sted. Praksislærer oppfordres derfor til å loggføre all studentveiledning gjennom praksisperioden.

6.2.1 Veiledningsgrunnlag ved undervisning

Veiledningen bygger på den ene siden på hva studenten selv har planlagt for sin undervisning, slik det fremgår av et veiledningsdokument eller en undervisningsplan. På den annen side bygger veiledningen på hva studenten gjør og sier; hva som faktisk skjer i undervisningen og hvilket samspill og samarbeid studenten har med elevene og andre samarbeidsparter.

6.2.2 Førveiledning ved undervisning

Førveiledningen baseres på studentens veiledningsdokument/undervisningsplan, og gir praksislærer anledning til å få del i studentenes tanker og planer med undervisningen før den gjennomføres. Dette gir praksislærer mulighet til å komme med spørsmål og eventuelle avklaringer på forhånd. Førveiledningen bør skje i så god tid som mulig forut for undervisningen, slik at studenten har muligheter til å gjøre eventuelle endringer.

6.2.3 Etterveiledning ved undervisning

Etterveiledningen tar utgangspunkt i gjennomføringen av undervisningen sett i relasjon til veiledningsdokumentet/undervisningsplanen og førveiledningen. Veiledningen skal fokusere på studentenes ferdigheter ved gjennomføring av undervisningen i forhold til alle de didaktiske kategoriene, også hvorvidt det faglige innholdet har vært relevant. Klasseledelse og relasjon mellom lærer og elev(er), samt elevenes engasjement og deltakelse i undervisningen er andre hovedmomenter. Som avslutning på samtalen bør de involverte parter vurdere kommunikasjonen seg imellom og gjøre avtaler for videre arbeid.

6.2.4 Studenten som ressurs i veiledningen

Studentene har ansvar for egen utvikling og læring i prosessen mot å bli profesjonelle lærere. Studentene skal være aktive deltakere i både forberedelsen og gjennomføringen av pedagogisk praksis. Studentene har også et medansvar for å drive veiledningssamtalen videre på bakgrunn av observasjoner og erfaringer, og skal møte forberedt til før- og etterveiledningen.

7 Vurderingsrutiner i pedagogisk praksis

Studentene får en formell vurdering etter hver praksisperiode, uttrykt med karakteren bestått / ikke bestått. Det er utformet vurderingskriterier for alle tre praksisperioder.

Praksisopplæringen må være vurdert til bestått for at studenten kan ta eksamen både på emne 6000 og emne 6100.

7.1 Vurdering i praksisperiode 1 og 3: videregående opplæring

Vurdering av studentenes praksisarbeid gjøres fortløpende på bakgrunn av vurderingskriterier for pedagogisk praksis (se vurderingskriterier i punkt 7.2). Praksislærer har hovedansvar for denne vurderingen, men OsloMet-lærer kan bidra i dette hvis praksislærer har behov for det.

Vurderingen skal være et uttrykk for om studenten mestrer lærerarbeidet på det aktuelle tidspunkt, og må sees i sammenheng med hvor studentene befinner seg i utdanningsforløpet.

Det skal benyttes mal for vurderingsskjema, som finnes på studiets nettsider for praksisinformasjon.

Praksisperiode 1 og 3 vurderes med karakteren bestått / ikke bestått.

Praksislærer og student gjennomfører sammen en vurdering av praksisforløpet midtveis i hver periode, basert på antall dager. Her skal studenten få tilbakemeldinger på sitt arbeid så langt. Midtveisvurderingen kan utføres på valgfri måte muntlig eller skriftlig. Gjennomføringen skal i alle tilfeller oppsummeres og dateres i periodens vurderingsskjema. Samme påbegynte dokument benyttes i videre/avsluttende vurdering. Avsluttende vurdering baserer seg på et helhetlig inntrykk.

Siste dag i praksisperioden skal praksislærer og student gjennomgå og signere vurderingsskjemaet. Praksislærer beholder en kopi av skjemaet og oppbevarer dette på egnet sted ut studieåret (konfidensielt), mens studenten får originalen. Studenten har ansvar for å levere skjemaet elektronisk til OsloMet på nærmere angitt sted samme dag.

Hvis studenten ikke møter til avtalt praksisopplæring, eller på andre måter opptrer uforenlig med læreryrket, skal praksislærer varsle OsloMet uten ugrunnet opphold på praksis-lui@oslomet.no.

Dersom studenten står i fare for å få karakteren ikke bestått, skal dette ivaretas iht. forskrift om studier og eksamen ved OsloMet – storbyuniversitetet, § 8-2. Se nærmere omtale i punkt 7.5 nedenfor.

7.2 Vurderingskriterier for pedagogisk praksis 1 og 3 i videregående opplæring

7.2.1 Vurderingskriterier pedagogisk praksis, 1. periode: videregående opplæring				
1. Yrkesfaglig kompetanse	2. Pedagogisk og yrkesdidaktisk kompetanse	3. Relasjonskompetanse	4. Yrkesetisk kompetanse	5. Endrings- og utviklingskompetanse
1. Viser innsikt i yrkesfagenes egenart og anvendelse i arbeidslivet. 2. Kan bruke relevante uttryksformer og fagterminologi, og formidle sentralt fagstoff med faglig innsikt og engasjement. 3. Kan kommunisere skriftlig og muntlig innenfor eget programfagområde. 4. Kan gi elever opplæring som trekker inn arbeidslivets erfaringer.	1. Kan utarbeide veiledningsdokumenter og undervisningsplaner. 2. Kan planlegge, gjennomføre og vurdere egen undervisning, lede elevers læringsarbeid og vise innsikt i elevvurdering. 3. Viser variasjon i undervisningsmetoder, tilpasset ulike elevforutsetninger. 4. Kan anvende aktuelle læreplaner fra eget programfagområde. 5. Viser en begynnende kompetanse i å ivareta elevmedvirkning, og tilpasset differensiert opplæring og grunnleggende ferdigheter.	1. Viser evne og vilje til å kommunisere med elever, læringer og kolleger. 2. Viser vilje og evne til samarbeid med praksisveileder og medstudenter. 3. Fungerer bra i relasjon til sine omgivelser og viser rasjonelle reaksjoner. 4. Viser forståelse for ulike sosiale og flerkulturelle kontekster.	1. Viser respekt for og retter seg etter læreplanverket, skolens mandat og skolens verdigrunnlag. 2. Møter presis og godt forberedt til undervisning og møter. 3. Viser vilje og evne til å utføre planlagte og pålagte oppgaver. 4. Viser atferd og holdninger som er forenlig med en ansvarlig voksenrolle.	1. Kan reflektere over egen yrkesutøvelse og utnytte veiledning konstruktivt. 2. Viser evne til å reflektere omkring opplæringens mål, læreplanens innhold, elevenes læreforutsetninger og innenfor hvilke rammer undervisningen foregår. 3. Viser innsikt i egen læreratferd. 4. Har vilje og evne til å forbedre egen undervisning.

7.2.2 Vurderingskriterier pedagogisk praksis, 3. periode: videregående opplæring				
1. Yrkesfaglig kompetanse	2. Pedagogisk og yrkesdidaktisk kompetanse	3. Relasjonskompetanse	4. Yrkesetisk kompetanse	5. Endrings- og utviklingskompetanse
1. Viser innsikt i fag eller yrkers egenart og overfører dette til adekvate læringsaktiviteter tilpasset behovene i skole og arbeidsliv. 2. Viser evne til å søke opp og benytte faglig innhold fra flere kilder i opplæringen basert på behovene til elever, læringer og andre deltakere. 3. Kan kommunisere skriftlig og muntlig på en slik måte at det ikke oppstår misforståelser. 4. Kan ivareta yrkesfagenes verdigrunnlag, kultur og opplærings-tradisjoner. 5. Kan vurdere yrkesopplæring i lys av en relevant profesjons- og yrkesutøvelse.	1. Kan lede og videreutvikle læreprosesser i henhold til elevens forutsetninger, krav om medbestemmelse og medansvar i den tilpassede opplæringen. 2. Anvender gjeldende lovverk og styringsdokumenter i/for eget programfagområde. 3. Behersker ulike læringsformer for å kunne gjennomføre og vurdere yrkesopplæringen, både planlagt og mer uforutsett. 4. Legger til rette for entreprenørielle og kreative prosesser i undervisningen. 5. Viser evne og vilje til å tilrettelegge for et godt læringsmiljø slik at den enkelte elev får utfordringer tilpasset den enkeltes vilje og evne.	1. Kan kommunisere og samarbeide med alle parter i opplærings-systemet. 2. Kan utvise tydelig og positiv klasseledelse, sette grenser for lærings-hemmende atferd og håndtere eventuelle konflikter på en konstruktiv måte. 3. Viser evne og vilje til å utvikle trygghet i lærerrollen gjennom faglig og personlig vekst. 4. Viser evne og vilje til å tilrettelegge for et godt læringsmiljø slik at den enkelte elev, lærling eller deltaker får utfordringer tilpasset den enkeltes vilje og evne, samt ser betydningen av HMS-tiltak. 5. Viser vilje og evne til å forstå andres synspunkter og bidra konstruktivt i konflikt-håndtering.	1. Viser lojalitet for verdier i skole og samfunn og til gjeldende styrings-dokumenter. 2. Viser evne til, og begrunner, yrkesetiske valg. 3. Viser hensyn og respekt for den enkelte elevs integritet og er åpen for kulturelt mangfold. 4. Viser en bevissthet om lærerens oppdragerrolle og er et forbilde.	1. Kan vurdere egen kompetanse og holde seg faglig oppdatert. 2. Viser evne og vilje til å være endrings- og utviklings-orientert. 3. Kan gjennomføre endrings- og utviklingsarbeid som kan bidra til mer relevant yrkesopplæring. 4. Viser evne til å forstå betydningen av og se sammen-hengen av en lærende organisasjon som ressurs for et godt arbeids- og læringsmiljø. 5. Viser evne til kritisk vurdering, drøfting og refleksjon over egen og andres pedagogiske praksis.

7.3 Vurdering i praksisperiode 2: ungdomsskole

Studenten har ansvar for å skrive og levere kortfattet dokumentasjon om innhold og tilstedeværelse i praksisperioden. Mal for en slik praksisrapport finnes på studiets nettsider for praksisinformasjon.

Praksislærer/kontaktperson på skolen undertegner praksisrapporten siste dag i praksis. Praksislærer beholder en kopi av skjemaet og oppbevarer dette på egnet sted ut studieåret (konfidensielt), mens studenten får originalen. Studenten har ansvar for å levere skjemaet elektronisk til OsloMet på nærmere angitt sted samme dag.

Det er OsloMet-lærer som vurderer studentens praksisperiode med vurderingsuttrykk bestått / ikke bestått.

Hvis studenten ikke møter til avtalt praksisopplæring, eller på andre måter opptrer uforenlig med læreryrket, skal praksislærer varsle OsloMet uten ugrunnet opphold på praksis-lui@oslomet.no.

Dersom studenten står i fare for å få karakteren ikke bestått, skal dette ivaretas iht. forskrift om studier og eksamen ved OsloMet – storbyuniversitetet, § 8-2. Se nærmere omtale i punkt 7.5 nedenfor.

7.4 Vurderingskriterier for pedagogisk praksis på ungdomstrinnet

7.4.1 Vurderingskriterier for pedagogisk praksis, 2. periode: ungdomstrinnet				
1. Yrkesfaglig kompetanse	2. Pedagogisk og yrkesdidaktisk kompetanse	3. Relasjonskompetanse	4. Yrkesetisk kompetanse	5. Endrings- og utviklingskompetanse
1. Kjenner til struktur, fag og arbeidsformer på 8.-10. trinn. 2. Kan veilede elever med tanke på framtidige karrierevalg. 3. Viser forståelse for ungdomskultur og mangfold. 4. Viser forståelse for overgangen mellom ungdomstrinn og videregående opplæring. 5. Kan ivareta fag og yrkesfagenes verdigrunnlag, kultur og opplærings-tradisjoner.	1. Viser kjennskap til lærerens planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisningen. 2. Viser innsikt i ulike arbeidsmåter og læringsformer. 3. Kan undervise og lede daglig læringsarbeid. 4. Kan reflektere over og diskutere likheter og forskjeller mellom hvordan opplæringen er organisert i ungdomsskole og i yrkesfaglige utdanningsprogrammer. 5. Anvender læringslogg og kan reflektere over egen læreprosess. 6. Viser innsikt i læringsledelse og utvikling av godt klassemiljø på 8.-10. trinn.	1. Kan kommunisere med ungdom i ulike situasjoner. 2. Kan samarbeide med praksisveileder, lærerkolleger og eventuelle medstudenter. 3. Fungerer godt i relasjon til sine omgivelser og er forutsigbar i sine egne reaksjoner. 4. Forstår betydningen av skolens ledelse og skolens hjelpeapparat samt hjem-/skolesamarbeid.	1. Møter presis og er til stede til avtalte tider. 2. Viser respekt for elever, kolleger og andre samarbeidspartnere. 3. Viser vilje og evne til å utføre pålagte oppgaver. 4. Viser adferd og holdninger som er forenlig med en ansvarlig voksenrolle. 5. Har kjennskap til hvordan skolen jobber med inkludering og nulltoleranse for mobbing og trakassering.	1. Gjør seg kjent med faglige oppdateringer for å møte framtidens elever og skole i forhold til arbeidsliv og samfunn. 2. Viser innsikt i endrings- og utviklingsorientert lærerarbeid. 3. Viser innsikt i hvordan grunnleggende ferdigheter i fagene ivaretas. 4. Kan reflektere over egen faglig utøvelse i veiledning med andre.

7.5 Rutiner ved fare for ikke bestått praksis

En student får ikke bestått i praksisopplæringen dersom lærerarbeidet ligger klart i underkant av hva som kan forventes ut fra faglige eller pedagogiske kvalitetskrav. Hvis studenten viser synlige mangler i ett eller flere av de fem kriterieområdene, eller på andre måter opptrer uforenlig med læreryrket, kan ikke praksisperioden vurderes til bestått.

Iht. forskrift om studier og eksamen ved OsloMet – storbyuniversitetet, § 8-2 skal studenten varsles innen gitte frister. I de tilfeller hvor studenten står svakt, skal OsloMet derfor varsles uten ugrunnet opphold på praksis-lui@oslomet.no, for å kunne sette inn forsterket oppfølging. Varselet skal ta utgangspunkt i et eget skjema for slik vurdering, som finnes på studiets nettsider for praksisinformasjon.

Forskriftens § 8-2 formulerer det slik:

- 1) Hvis det oppstår tvil om studenten kan bestå praksisstudiet, skal studenten kalles inn til et møte.
- 2) Dersom det er fare for å ikke bestå praksisperioden skal det gis skriftlig varsel så snart som mulig. Slikt varsel skal gis senest tre uker før praksisperiodens slutt. For praksisperioder på fem uker eller mindre skal varsel gis halvveis i perioden. Meldingen skal angi hva studenten ikke mestrer, og hvilke krav som må oppfylles for å bestå praksisstudiet.
- 3) Viser studenten i løpet av praksisperioden handling eller atferd som utvilsomt gir grunnlag for å ikke bestå praksisstudiet, kan studenten likevel få karakteren «ikke bestått» selv om forutgående varsel ikke er gitt innen fristen etter andre ledd.

Den endelige karakteren «ikke bestått» settes i samarbeid mellom praksislærer og OsloMet-lærer.

Dersom det foreligger en faglig vurdering med karakteren «ikke bestått» i en praksisperiode, skal saken fremmes for et praksisutvalg, jf. forskriftens § 8-3. Praksisutvalget skal ivareta studentens rettsikkerhet, og forsikre seg om at prosedyrene beskrevet i forskriften er fulgt.

Klage på praksiskarakter kan bare gjelde formelle feil.

Framstilling til ny praksis omtales i forskriftens § 8-4 samt i retningslinjer for praksisopplæring ved YFL og PPU-y, se punkt 8 nedenfor.

8 Retningslinjer for gjennomføring av pedagogisk praksis

På studiets nettsider for praksisinformasjon finnes lenke til gjeldende retningslinjer for praksisopplæring ved YFL/PPU-y. I dette dokumentet omtales bl.a. politiattest, taushetsplikt, tilstedeværelse og fravær i praksis, ny og utsatt praksis, tilrettelegging og skikkethetsvurdering. Det er viktig for alle parter å ha god kjennskap til disse retningslinjene før praksisperiodens oppstart.

9 Øvrig informasjon

9.1 Nettsider for praksisinformasjon

På studiets nettsider for praksisinformasjon finnes en oversikt over all nødvendig informasjon samt lenker til felles dokumenter som tilhører pedagogisk praksis.

- Nettsider for praksissteder: klikk [HER](#).
- Nettsider for studenter: <https://student.hioa.no/praksis-ppu-y>.

9.2 Kontaktinformasjon

Administrative henvendelser stiles til Praksisadministrasjonen (herunder spørsmål om utplasseringer og lønn) på praksis-lui@oslomet.no.

Faglige henvendelser stiles til studentens OsloMet-lærer.

Vi ønsker alle involverte en positiv og lærerik tid ved gjennomføring av pedagogisk praksis.

10 Vedlegg

10.1 Vedlegg 1 Plan for praksisperiode 1

Plan for pedagogisk praksis for studenter på PPU-y

Utfylt plan skal legges på Canvas senest 7 dager etter at praksisperioden har startet. Planen fungerer som verktøy for at student, praksislærer og OsloMet/PPU-lærer kan samarbeide om praksisopplæringen. Praksisplanen skal gi en oversikt over studentenes læringsprosess i praksisperioden, og skal knyttes til læreres kjerneoppgaver i profesjonsutøvelsen. Planen skal godkjennes av OsloMet/PPU-lærer før praksisperioden blir endelig vurdert. Pedagogisk praksis organiseres vanligvis med minimum 3 dager i sammenhengende uker (hele dager, ca. 7 ½ at). Praksisdagene legges til dager det ikke er undervisning på Campus. Ved oppstart skal studentene ha 5 dagers observasjon. Studenten skal ha ansvar for 16 timers egen undervisning.

Praksisperiode 1, 20 dager:

Studentens navn			Mobilnummer	E-postadresse
Navn på praksisskole		Praksislærers navn	Praksislærers mobilnummer:	Praksislærers e-postadresse:
Dag nr.	Dato og antall u-timer	Klassetrinn, fag, undervisningsmetode(r):	Pedagogiske og yrkesdidaktiske temaområder studenten ønsker å sette fokus på:	Innhold i før - og etterveiledning:
1	Observasjon			
2	Observasjon			
3	Observasjon			
4	Observasjon			
5	Observasjon			
6				

7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

10.2 Vedlegg 2 Plan for praksisperiode 3

Plan for pedagogisk praksis for studenter på PPU-y

Utfylt plan skal legges på Canvas senest 7 dager etter at praksisperioden har startet. Planen fungerer som verktøy for at student, praksislærer og OsloMet/PPU-y-lærer kan samarbeide om praksisopplæringen. Planen skal godkjennes av OsloMet/PPU-y-lærer før praksisperioden blir endelig vurdert. Pedagogisk praksis organiseres vanligvis med minimum 3 dager i sammenhengende uker (hele dager, ca. 7 ½ t). Praksisdagene legges til dager det ikke er OsloMet-undervisning.

Praksisperiode 3, 30 dager:

Studentens navn			Mobilnummer	E-postadresse
Navn på praksisskole		Praksislærers navn	Praksislærers mobilnummer:	Praksislærers e-postadresse:
Dag nr.	Dato og antall u-timer	Klassetrinn, fag, undervisningsmetode(r):	Pedagogiske og yrkesdidaktiske temaområder studenten ønsker å sette fokus på:	Innhold i før - og etterveiledning:
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				

15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
20				
30				

10.3 Vedlegg 3 Veiledningsdokument

Veiledningsdokument – pedagogisk praksis – PPU-y-studiet

Benyttes til undervisningsplanlegging, og danner grunnlag for før- og etterveiledning.

Studentnavn:	Praksislærer:
PPU-y-program:	Skole:
Praksisperiode 1 eller 3:	Trinn:
Antall undervisningstimer:	Dato/klokkeslett:
Tema for undervisningen:	
Studentens egne læringsmål for undervisningsøkten (se momenter i praksisguiden for den aktuelle praksisperioden: vurderingskriterier):	
Yrkesfaglig kompetanse: Pedagogisk og yrkesdidaktisk kompetanse: Relasjonskompetanse: Yrkesetisk kompetanse: Endrings- og utviklingskompetanse:	
Hva ønsker studenten veiledning på?:	
Gjelder elevenes læreprosess – planlegging av undervisningsøkt:	
Formål – se læreplan for FPF eller YFF (noen punkter)	
Kompetansemål for undervisningsøkt:	
Læringsmål for undervisningsøkten (læringsutbytte)	
Prinsipper for opplæringen (noen punkter)	

Generell del av læreplanen (noen punkter)	
Beskriv hvordan grunnleggende ferdigheter planlegges ivaretatt i undervisningen	
Beskriv elevenes læreforutsetninger	
Beskriv rammebetingelsene	
Beskriv det faglige innholdet i undervisningen (i stikkord)	
Beskriv valgte undervisningsmetoder/arbeidsmåter	
Beskriv hvordan det jobbes med underveisvurdering	

Viktige nettressurser til bruk ved undervisningsplanlegging:

[Prinsipper for opplæringen](#)

[Generell del av læreplanen](#)

[Klasseledelse](#)

[Læringsformer – se pedent.no](#)

[Vurdering for læring](#)

[Opplæringsloven](#)

[Forskrift til opplæringsloven](#)

[Nasjonale sentre](#)

[Digitale læremidler for videregående opplæring - NDLA](#)

10.4 Vedlegg 4 Undervisningsplan

Undervisningsplan med grunnlag i veiledningsdokumentet**Studentens navn:****Dato:**

Når	Hva	Hvorfor	Hvordan